

**CENTRALE RAAD VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN**

NATIONALE ARBEIDSRAAD

CRB 2006-1160 DEF
CCR 10

ADVIES Nr. 1.572

Gemeenschappelijke Raadszitting van woensdag 18 oktober 2006

**VOORONTWERP VAN ACTIEPLAN INZAKE MAATSCHAPPELIJK
VERANTWOORD ONDERNEMEN**

ADVIES BETREFFENDE HET VOORONTWERP VAN ACTIEPLAN INZAKE MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

Inbehandelingneming

In haar schrijven dd. 28 juni 2006 heeft mevr. Van Weert, staatssecretaris voor Duurzame ontwikkeling en Sociale economie, de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad om advies gevraagd over het voorontwerp van actieplan inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Wij citeren:

“Geachte voorzitters van de adviesraden,

Tijdens de recente Forumdag Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) op 28 april en 8 mei is een duidelijke wens uitgesproken door de stakeholders om ook bij het actieplan MVO betrokken te worden. De inbreng van alle stakeholders op die dagen heeft duidelijk gemaakt dat MVO leeft bij de actoren en dat de verdere ontwikkeling en verspreiding hiervan en de rol die de overheid hierin kan opnemen worden ondersteund.

Om dit breed maatschappelijk draagvlak verder vorm te geven hecht de overheid belang aan uw visie op/mening over het voorontwerp actieplan MVO, zoals dat door de ICDO werkgroepen MVO en Maatschappelijk Verantwoord Investeren (MVI) is opgesteld.

De ICDO plenaire vergadering van 28 juni II. heeft acte genomen van deze voorontwerptekst en besloten deze in consultatie te laten gaan naar de vijf adviesraden.

Dit voorontwerp actieplan zal in de komende maanden nog verder worden uitgewerkt, waarbij, naast de input en voorstellen van de adviesraden, ook de diverse administraties nog voorstellen en verfijningen zullen geven. De ICDO werkgroepen MVO en MVI zullen de opmerkingen van de diverse actoren verwerken en in oktober een aangepaste versie (ontwerp actieplan MVO) aan de ICDO plenaire vergadering voorleggen, die vervolgens na goedkeuring naar de Ministerraad zal gaan.

.....”

De raden hebben een gemengde commissie belast met het opstellen van een gezamenlijk advies. Daartoe is deze gemengde commissie bijeengekomen op 12 en 25 september 2006. Het ontwerpadvies werd op 18 oktober 2006 voorgelegd aan een gemengde plenaire vergadering, die het heeft goedgekeurd.

ADVIES

Alvorens de eigenlijke problematiek van het actieplan te behandelen, wensen de raden te herinneren aan de inhoud van het gezamenlijke advies dat ze op 25 januari 2006 hebben uitgebracht over het "Referentiekader inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen".

Ze wensen heel in het bijzonder de klemtoon te leggen op de opmerkingen die ze hadden gemaakt over de terminologie en de definitie van het begrip MVO zelf ; ze onderstreepten dat, volgens de Europese Commissie, "de bedrijven door hun sociale verantwoordelijkheid te nemen *meer doen dan wettelijk van hen wordt verwacht : ze investeren in menselijk kapitaal, het milieu en hun relaties met andere betrokken partijen*".

In dezelfde lijn wensen ze er eveneens aan te herinneren hoeveel belang ze hechten aan het vrijwillige karakter van het begrip MVO zelf. De raden wijzen er dan ook op dat het woord "vrijwillig" impliceert dat de aangegane verbintenissen worden gerespecteerd zodra de partijen samen een doel en de specifieke context ervan hebben vastgesteld, de manier om dat doel te bereiken hebben bepaald en zich voorgenomen hebben de gevolgen ervan te valoriseren¹.

Algemene beschouwingen over het voorontwerp van actieplan

De leden hebben met belangstelling kennis genomen van het hun voorgelegde ontwerp en vinden het een positief initiatief.

Niettemin wensen ze de onderstaande beschouwingen te formuleren :

- Aangaande de raadplegingsprocedure

De raden zijn van oordeel dat het houden van forums slechts kan dienen als aanvulling op de gestructureerde raadpleging van de bestaande organen. De gekozen procedure doet problemen rijzen m.b.t. de mogelijkheid om rekening te houden met de representativiteit van sommige participerende organisaties. Ze wensen in geen geval dat de tot dusver gevolgde procedure afglijdt naar de vorming van een nieuwe permanente structuur.

Voorts wensen ze met klem het specifieke statuut van de sociale partners te benadrukken. De raden onderstrepen de representativiteit van de organisaties die zitting hebben in de twee raden en betreuren dat de gevolgde procedure geen rekening houdt met hun gewicht op sociaal, economisch en milieugebied; deze gebieden vormen de drie pijlers van de duurzame ontwikkeling. De sociale partners zijn niet zomaar gelijk te schakelen met andere groepen 'stakeholders'.

¹ Advies van 25 januari 2006 over een referentiekader voor maatschappelijk verantwoord ondernemen in België (CRB 2006-100, NA Advies nr. 1.544)

- Aangaande het ontwerpplan

De raden wensen te onderstrepen dat dit ontwerpplan in sommige opzichten vaag en weinig concreet is en dat er geen diepgaande analyse werd verricht in verband met de drie pijlers van de duurzame ontwikkeling.

Ze vragen zich af of het mogelijk is de timing van sommige overwogen acties na te leven.

Ze zijn ook van oordeel dat de overwogen acties in sommige domeinen verder gaan dan de bevoegdheden die aan de federale regering werden toebedeeld.

Ze drukken de wens uit dat het actieplan beter rekening houdt met de internationale context en meer in het bijzonder met de wereldwijde naleving en bevordering van de fundamentele internationale instrumenten waarbij België zich heeft aangesloten, waaronder:

- de naleving van de verklaring van de fundamentele rechten van de mens;
- de harde kern van de IAO-normen;
- de Tripartiete Verklaring van de IAO over de principes betreffende de multinationals en het sociale beleid;
- de richtlijnen van de Oeso t.a.v. de multinationals;
- het communautaire acquis op sociaal en milieuvlak;
- de internationale normen op milieuvlak.

Alvorens er nieuwe initiatieven worden voorgesteld, dringen de raden erop aan dat een meer volledig overzicht van de bestaande initiatieven wordt gemaakt en dat deze aan een evaluatie worden onderworpen. Ze wensen deze inventaris uit te breiden met de bestaande maatregelen die buiten het overheidsoptreden vallen, ondanks het feit dat de acties van de overheid als exemplarisch kunnen worden beschouwd. Aan de hand van deze inventaris moet het mogelijk zijn de lacunes op te sporen en deze bij voorrang te verhelpen.

De raden dringen er meer bepaald op aan dat het uiteindelijk vastgestelde actieplan blijk geeft van zowel horizontale als verticale coherentie. Voorts waarschuwen ze tegen elke verzwaring van de administratieve lasten, die sommige ondernemingen zou kunnen ontmoedigen en hen ertoe zou kunnen brengen op het gebied van MVO geen verbintenissen aan te gaan.

Volgens de raden moet bij de tenuitvoerlegging van het actieplan rekening worden gehouden met de specifieke eigenschappen van de kmo's en moet eventueel worden overwogen de bijkomende kosten die verbonden zijn aan de MVO-vereisten ten laste te nemen voor die groepen van ondernemingen die daarvoor niet over de middelen beschikken.

Ten slotte vragen de raden met aandrang te worden geraadpleegd tijdens de verschillende fasen van de tenuitvoerlegging van het actieplan.

Opmerkingen aangaande de diverse acties van het plan

Actie 1: Verduurzaming van overheidsaankopen

De raden zijn van mening dat overheden bij aanbestedingen in toenemende mate duurzaamheidscriteria zouden moeten opnemen, waarbij ook in een monitoring wordt voorzien. Essentieel hierbij is wel dat de duurzaamheidscriteria geloofwaardig zijn en de mogelijkheid bieden aan een voldoende groot aantal ondernemingen om te kunnen deelnemen aan de openbare aanbestedingen. Op deze manier kan de ontwikkeling en de groei van een markt in duurzame ontwikkeling producten worden gestimuleerd.

De raden vragen om binnen deze actie te verduidelijken wat de te hanteren duurzaamheidscriteria (deelactie 1) precies inhouden. De raden vragen om deze op een wetenschappelijke en objectieve manier te onderbouwen en bij de uitwerking ervan de verschillende directe stakeholders te betrekken. Zo wordt een realistische invulling van deze criteria gegarandeerd.

Actie 2: Ondersteuningsbeleid van de overheid m.b.t. buitenlandse handel en investeringen

De raden vinden het nuttig dat de overheid bij het voorzien van steun voor investeringen in het buitenland, duurzame ontwikkeling als referentiekader hanteert. Bij een toegenomen transparantie van de criteria inzake internationale verbintenissen en engagementen dient gewaakt te worden over de bescherming van commercieel gevoelige informatie en het garanderen van een *level playing field* voor de Belgische ondernemingen ten aanzien van hun buitenlandse concurrenten. De overheid dient in deze zin op internationaal niveau aan te dringen op een actief beleid t.o.v. MVO. De raden wensen ook op de hoogte gehouden te worden van de verdere uitwerking ervan.

M.b.t. de verantwoordelijken van actie 2 merken de raden op dat ook de ondernemingen zelf hierbij moeten betrokken worden.

De raden benadrukken bovendien dat binnen deze actie een goede samenwerking tussen de verschillende betrokken overheden noodzakelijk is.

De sociale partners binnen de ondernemingen die aan MVO doen, dragen ook een belangrijke verantwoordelijkheid en moeten betrokken worden in de uitwerking van deze actie.

Actie 3: Maatschappelijk verantwoord investeren bij de overheid

De raden gaan akkoord met deze actie, maar benadrukken dat de financiële middelen in eerste instantie beheerd moeten worden 'als een goede huisvader'. Op de tweede plaats moeten de overheden aangemoedigd worden om rekening te houden met criteria van maatschappelijk verantwoord investeren. Het is van groot belang dat minstens het geïnvesteerde kapitaal behouden blijft.

De raden wijzen op het belang van totale transparantie inzake maatschappelijk verantwoord investeren bij de overheid. Daarom moet duidelijk worden gemaakt welke de gehanteerde MVI criteria zijn en deze moeten worden vastgelegd in overleg met de betrokken stakeholders.

De raden merken op dat de doelgroep van deze actie zeer ruim is, terwijl de verantwoordelijke beheerders van de verschillende overheidsdiensten niet rechtstreeks worden geïmpliceerd. Hierdoor bestaat het risico dat deze actie dode letter zal blijven. De verantwoordelijke beheerders hebben vaak een dubbele, soms tegenstrijdige verantwoordelijkheid, omdat van hen verwacht wordt enerzijds maatschappelijk verantwoord te investeren en anderzijds op het einde van het jaar rekeningen te presenteren die in evenwicht zijn. De raden stellen voor dat in een eerste fase geprobeerd wordt de doelgroep te reduceren.

De raden spreken zich positief uit over het opstellen van een inventaris op basis waarvan de goede praktijken kunnen geëvalueerd worden. Ze achten het aangewezen dat nu reeds een balans wordt opgemaakt van de actuele toestand.

Actie 4: Opzetten van een uniek loket voor overheidslabelling

De raden vinden het positief dat een uniek loket voor labels wordt opgericht dat deze labels wel apart blijft behandelen en ook het lastenboek en de guidelines voor auditoren behoudt. Zo wordt gestreefd naar een professionalisering van overheidslabels en een vereenvoudiging voor de aanvrager en informatiezoeker. De raden wijzen er wel op dat labels niet het enige instrument voor MVO zijn (cfr. Rapporten, sectorakkoorden, ...).

Bijkomend uiten de raden enige bezorgdheid omtrent de wildgroei aan 'unieke loketten'.

Actie 5: Actief overheidsbeleid m.b.t. MVO op internationaal vlak

De raden hechten een groot belang aan deze thematiek en wensen te wijzen op een lacune. De normen en aanbevelingen die door de IAO werden ontwikkeld, zijn niet opgenomen onder actie 5, hoewel ze even essentieel zijn op het domein van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Actie 6: Ondersteunen van lerende netwerken

De raden staan positief tegenover dit actiepunt maar benadrukken dat ondernemingen in de eerste plaats moeten geïnformeerd worden over lerende netwerken, pas daarna (of gelijktijdig) kan men van start gaan met de ondersteuning ervan. De raden menen dat lerende netwerken een nuttig instrument zijn om verschillende direct betrokken stakeholders bij elkaar te brengen.

De raden willen ook de aandacht vestigen op de eenzijdige redactie van dit actiepunt. Wellicht door de informele samenstelling van de werkgroepen op de forumdagen krijgt een bepaald initiatief heel veel aandacht. Men mag niet vergeten dat er ook andere goede voorbeelden bestaan en misschien kan hiervan op een evenwichtige manier melding van worden gemaakt.

Voorts benadrukken de raden dat het ICDO een orgaan van coördinatie tussen de verschillende beleidsniveaus is, waarbij de bevoegdheden van elk niveau in acht moeten worden genomen.

Actie 7: Ondersteunen van ethische handel op Belgisch niveau

De raden zijn voorstander van deze actie, maar verduidelijken dat het moet gaan om het ondersteunen van producten die op een ethische manier tot stand zijn gekomen, en niet om het ondersteunen van bepaalde distributieketens.

Actie 8: Multi-stakeholderdialoog verder zetten

De raden verwijzen naar de algemene opmerking m.b.t. multistakeholders consultatie.

De raden onderschrijven de stelling van het voorontwerp van actieplan dat het informele overleg nuttig is, maar niet in de plaats mag komen van het bestaande formele overleg. Er is geen nood aan een nieuw orgaan met dezelfde bevoegdheden als bestaande organen, en er bestaan reeds voldoende goed functionerende adviesorganen op elk niveau.

Actie 9: Duurzaamheidsverslaggeving

Verschillende bedrijven voorzien nu reeds in een vorm van vrijwillige verslaggeving over MVO, bijvoorbeeld in het kader van hun jaarverslag. Daarin gaan bedrijven in op het genomen engagement inzake MVO en tonen zij aan op welke punten verder wordt gegaan dan wat op economisch, sociaal en milieuvlak in het wettelijke kader reeds vastligt. Bedrijven die zich op het vlak van MVO engageren geven immers een positief signaal wanneer zij hun inspanning en de geboekte vooruitgang naar buiten brengen.

Inzake de wijze van verslaggeving en rapportering rond MVO bestaan reeds heel wat leidraden en initiatieven uit verschillende hoeken. De raden verwijzen hier naar het initiatief van de Union Wallon des Entreprises (UWE) rond MVO, de MVO gids voor KMO's (UNIZO), de World Business Council for Sustainable Development (WBCSD) *Accountability – Strategic Challenges for business: the use of CSR codes, standards and frameworks, ...* en bestaande instrumenten (GRI, SA8000, ...). Bovendien kunnen over methodes voor rapportering en evaluatie afspraken gemaakt worden binnen groepen, sectoren, ... en dit in dialoog met de verschillende directe betrokken stakeholders. De raden vinden dat de rapportering daarbij vooral betrekking moet hebben op de *corebusiness* van bedrijven.

De raden zijn tevreden dat het plan voorziet in de oprichting van een werkgroep die de opstelling van een duurzaamheidsrapport door beursgenoteerde en grote ondernemingen zal onderzoeken. De raden zijn van mening dat bij deze oefening verschillende al bestaande instrumenten als basis kunnen dienen (GRI en andere internationale voorbeelden) om te streven naar een raamwerk waarbinnen de nodige ruimte wordt gelaten voor differentiatie: de grootte van de onderneming, hun sectorale specificiteit of hun al dan niet beursgenoteerd karakter. De raden vragen dat de op te richten werkgroep binnen de commissie voor Bank- Financiën- en Assurantiewezenen de verschillende stakeholders consulteert en rekening houdt met hun standpunten. In die optiek leggen de raden de nadruk op een samenwerking tussen CBFA en de sociale partners in de CRB die rekening houdt met elkeen hun bevoegdheden en expertise aangewezen om het sociaal overleg ten volle te laten spelen.

Ten slotte steunen de raden ook het tweede punt in actie 9 dat bepaalt dat ook voor overheidsbedrijven zal worden nagegaan op welke manier zij aan duurzaamheidsverslaggeving kunnen doen.

De raden steunen de uitzondering die gemaakt wordt t.a.v. KMO's die een specifieke aanpak verdienen.

Actie 10: Opzet gemeenschappelijk onderzoeksprogramma MVO

De raden steunen de opzet van een gemeenschappelijk onderzoeksprogramma voor MVO. Goed onderbouwde wetenschappelijke kennis kan een positieve bijdrage leveren aan de evolutie van MVO in België.

Actie 11: Samenwerking tussen overheden m.b.t. het verspreiden van kennis

De raden steunen deze actie.

Actie 12: Duurzaam pensioensparen

De raden beschikken momenteel over te weinig actuele info om zich een duidelijk beeld te vormen van de impact van deze maatregel op o.a. de sectoren en op de twee andere pijlers. De sociale partners menen wel dat nog altijd prioriteit moet worden gegeven aan een solide eerste pensioenpijler binnen een kader van gezonde overheidsfinanciën en in tweede instantie aan de democratisering van de tweede pijler. Ze vragen dan ook om over de maatregel op de hoogte gehouden te worden en ze te consulteren.

Actie 13: Evaluatie en uitbreiding transparantiemaatregel

De raden stellen vast dat de tekst van het actieplan niet definieert wat 'Instellingen voor collectieve beleggingen' (ICB) zijn, een voorbeeld is aangewezen.

De raden zijn voorstander van het principe van transparantie, rekening houdend met de bescherming van gevoelige informatie en de concurrentiepositie van Belgische ondernemingen ten aanzien van buitenlandse ondernemingen. De raden wijzen er op dat een diepgaande analyse van deze maatregelen en overleg met de betrokken stakeholders noodzakelijk zijn, vooraleer maatregelen te treffen.
